

6/2010. (III. 31.) KvVM rendelet

a Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet természetvédelmi kezelési tervéről

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 85. § (2) bekezdés 13. pontjában kapott felhatalmazás alapján, a környezetvédelmi és vízügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 165/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § b) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. § A 9/1989. (VIII. 24.) KVM rendelettel védetté nyilvánított, valamint a Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet védettségének fenntartásáról szóló 132/2007. (XII. 27.) KvVM rendelettel fenntartott védettségű Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet természetvédelmi kezelési tervét az 1. melléklet szerint állapítom meg.

2. § Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

1. melléklet a 6/2010. (III. 31.) KvVM rendelethez

A Karancs-Medves Tájvédelmi Körzet természetvédelmi kezelési terve

1. Természetvédelmi célkitűzések

- A Karancsra és a Medves-vidékre jellemző, a táj jellegét meghatározó, a miocén, illetve pliocén kori andezit- és bazaltvulkánosság során keletkezett földtani képződmények, a vulkáni tevékenység nyomait őrző természetes felszínformák, a bányászati tevékenység eredményeként létrejött barlangok, sziklaüregek, illetve felszínre került földtani és felszínalaktani természeti értékek megőrzése.

- A források, vízfolyások, tavak, valamint az időszakos vízállások és vízfolyások természetes állapotának megőrzése, a hagyományos tájhasználat során létesült forrásfoglalások, a mesterséges tavak fenntartása.

- A területen található védett növény-, állat- és gombafajok, valamint életközösségeik megőrzése, zavartalanságuk és életfeltételeik fennmaradásának biztosítása különös tekintettel a következő fajokra: kapcsos és lapos korpafű (*Lycopodium clavatum*, *L. complanatum*), májvirág (*Hepatica nobilis*), majomkosbor (*Orchis simia*), gyepi béka (*Rana temporaria*), uhu (*Bubo bubo*), uráli bagoly (*Strix uralensis*), császármadár (*Bonasa bonasia*), fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*).

- A terület reliktum- és védett növénytársulásainak megőrzése.

- A települések bel- és külterületi jellegzetes táji értékeinek, valamint a történelmi múlt emlékeinek és a területen található kultúrtörténeti értékeknek a megóvása, fenntartása.

- A terület természeti értékeinek feltárása, megőrzésüket, fenntartásukat szolgáló kutatások végzése.

- A természetvédelmi szemlélet erősítését szolgáló oktatási, nevelési, bemutatósi tevékenységek feltételeinek biztosítása, fejlesztése.

2. Természetvédelmi stratégiák

- A területen található tájsebek (felhagyott bányák stb.) rehabilitációja az ott található földtani, felszínalaktani természeti értékek és ipartörténeti jelentőségű létesítmények megőrzésével.

- A természetes szukcesszió végbemenetelének elősegítése a természetes erdőszülési folyamatoknak megfelelően átalakuló szántó, gyep művelési ágú és mezőgazdasági művelés alól kivett területeken.

- Természetkímélő használattal történő gyepgazdálkodás megvalósítása a gyeptípushoz igazodó legeltetéssel, kaszálással.

- Agresszíven terjedő vagy nem őshonos fajok visszaszorítása.

- A hagyományos tájhasználat és a természetközeli gazdálkodási módok visszaállítása, elterjesztése, fenntartása a területen.

- A látogatók számára az igényeiknek megfelelő természetvédelmi oktatási és bemutatósi programok biztosítása. A természetvédelmi bemutatóhelyek fenntartása, fejlesztése.

- Alap- és alkalmazott kutatási programok végrehajtása, a terület természeti értékeinek folyamatos, rendszeres megfigyelése, a megfigyelések eredményeinek dokumentálása a természetvédelmi kezelési feladatok szakmai megalapozása érdekében.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Művelési ághoz nem köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása

- Agresszíven terjedő vagy nem őshonos fajok visszaszorításával meg kell akadályozni az élőhelyek degradációját.

- A középhegységi rekettyés tölgyesek (*Genisto pilosae-Quercetum petraeae*); a törmeléklejtő erdők (*Mercuriali-Tilietum*); a szurdokerdők (*Scolopendrio-Fraxinetum*); a hársas-kőrises sziklaerdők (*Tilio-Fraxinetum excelsioris*) állományaiban csak nem őshonos, invazív fás szárú növények visszaszorítása érdekében végzett beavatkozások végezhetők.

- Csak szálalás hajtható végre a középhegységi mészkerülő bükkösök (*Luzulo nemorosae-Fagetum sylvaticae*); mész és melegkedvelő tölgyesek (*Corno - Quercetum pubescentis*) és a molyhos tölgyes bokorerdők (*Epipactis microphyllae - Quercetum pubescentis*) állományaiban.

3.1.3. Fajok védelme

- A területen található védett fajokra vonatkozó, a természet védelméért felelős miniszter által jóváhagyott fajmegőrzési tervekben foglaltakat figyelembe véve kell gondoskodnia a terület szakszerű természetvédelmi kezeléséről annak a nemzeti park igazgatóságnak, amelynek működési területén a terület elhelyezkedik (a továbbiakban: igazgatóság).

- A kacsos korpafű, a lapos korpafű, a májvirág és a majomkosbor előfordulási helyeinek 50 m sugarú környezetében mindennemű beavatkozás csak a Természetvédelmi Őrszolgálat felügyelete mellett végezhető az igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.

- A császármadár és a fehérhátú fakopáncs védelme érdekében gondoskodni kell az állomány változásainak folyamatos nyomonkövetéséről, dokumentálásáról és élőhelyeik megőrzéséről.

- A területen élő kételtűek szaporodóhelyein - különös tekintettel a gyepi béka szaporodóhelyeire - fel kell számolni a szaporodóhelyeket veszélyeztető szennyezőforrásokat.

3.1.4. Táj- és kultúrtörténeti értékek

- A terület tájképi értékét csökkentő, illetve veszélyeztető építmények elhelyezése nem lehetséges.

3.1.5. Látogatás

- A területen jogszerű gazdálkodást folytatók, munkát végzők részére tevékenységük elvégzése érdekében biztosítani kell a belépést.

- Technikai sportok üzése és légtérhasználathoz kötődő sporttevékenység tilos a területen.

3.1.6. Oktatás és bemutatás

- Természetvédelmi célú oktatással, neveléssel, bemutatással kapcsolatos létesítmények az igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően helyezhetők el és üzemeltethetők.

3.1.7. Kutatás, vizsgálatok

- A területen csak az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések érdekében, vagy azokkal összhangban lévő célból történő kutatási tevékenység engedélyezhető. Az engedélyezett kutatási tevékenység a külön jogszabályban meghatározottakkal, valamint az igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően kezdhető meg.

3.1.8. Terület- és földhasználat

- Engedélyezett vadászati, vadgazdálkodási létesítmények, berendezések létesítésére az igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően kerülhet sor. Amennyiben az egyeztetés alapján szükséges, a létesítés a Természetvédelmi Őrszolgálat felügyelete mellett történhet.

- Vadaskert, fácán- és vízivadnevelő, -kibocsátó telepek létesítése tilos.

- Nem őshonos vadfajok nem telepíthetők a területre.

3.1.9. Természetvédelmi infrastruktúra

- Természetvédelmi infrastruktúráként csak az élőhely-rehabilitációt és a terület hatósági megjelölését, valamint a természetvédelmi célú oktatást, nevelést, bemutatást szolgáló létesítmények helyezhetők el.

- Tanösvények, természetvédelmi célú bemutatóhelyek kialakítása, karbantartása az igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően végezhető.

3.2. Művelési ághoz, illetve földhasználati módhoz köthető természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.2.1. Szántó művelési ágú területek kezelése

- A kaszáló- és betakarítógépeken vadriasztó berendezés használata kötelező.

- A mezőgazdasági táblákat elválasztó mezsgyék, sövények, útszegélyek vegyszermentességéről az alkalmazott technológia során gondoskodni kell.
- Szántó területen nem mezőgazdasági termelésből származó anyagot tárolni, kerítést létesíteni tilos.

3.2.2. Gyep (rét és legelő) művelési ágú területek kezelése

- Patakparti és lápi magaskőrösökben, a sziklafüves lejtősztyeppréteken a természetvédelmi kezelésnek a természetes szukcessziós folyamatok elősegítésére kell irányulnia a nem őshonos, agresszíven terjeszkedő fajok rendszeres visszaszorításával.
- A spontán cserjésedő-erdősődő gyepterületeken a használat a természetes szukcessziós folyamatok elősegítésére - a nem őshonos, agresszíven terjeszkedő fajok rendszeres visszaszorítása mellett -, vagy fás legelő kialakítására és fenntartására irányulhat.
- A gyepek juh, kecske, szarvasmarha, ló legeltetésével vagy kaszálással hasznosíthatók.
- A túllegeltetés egész évben tilos.
- Új legelőberendezések létesítésére az igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően kerülhet sor.
- A gyepterületeken szárazzás, cserjeirtás csak a vegetációs időszakon kívül történhet.

3.2.3. Erdők kezelése

- Fokozottan védett természeti területen lévő, őshonos fafajokból álló erdőállományokban az erdő természetes, vagy természetközeli állapotának javítása érdekében a beavatkozások célja - a folyamatos erdőborítottság fenntartása mellett - csak a védetté nyilvánítás céljának és az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzéseknek megfelelő fafajösszetétel, valamint kor- és térszerkezet kialakítása lehet.
  - Az igazgatóságnak az erdőtervezés során külön jogszabály alapján kiadott véleményében érvényesítenie kell különösen, hogy a fokozottan védett természeti területen végzett erdőfelújítás a védetté nyilvánítás céljának és az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzéseknek alárendelten történjen.
  - Az igazgatóságnak az erdőtervezés során külön jogszabály alapján kiadott véleményében - a védetté nyilvánítás céljának és az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítása érdekében - különösen érvényesítenie kell az elegyfajok, a száradó, az odvas, a „böhöncösödő” faegyedek és az erdőszegélyek erdőgazdálkodás során megvalósítandó kíméletét, valamint a természetközeli állományszerkezet kialakítását.
  - Az állami tulajdonú erdőben biztosítani kell, hogy az adott erdőrészletben becsült teljes fatérfogat legalább 5%-a álló és fekvő holtfaaként legyen jelen a területen.
- Az erdőgazdálkodásra vonatkozó további részletes előírásokat a körzeti erdőterv tartalmazza.

3.2.4. Művelés alól kivett területek kezelése

- A termeléssel és szolgáltatással kapcsolatban művelés alól kivett területek esetében új funkció kialakítása csak az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések végrehajtása érdekében, illetve azokkal összhangban lehetséges.
- A vízgazdálkodással kapcsolatban művelés alól kivett területek esetében az állampolgárok és vagyontárgyaik biztonságát garantáló árvízvédelmi célú beavatkozásokon túl fenntartási és kivitelezési célú munkavégzés csak az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések elérése érdekében lehetséges.